

LA VETILLADA.

SETMANARI POPULAR.

INMORTALITAT DE L' ÀNIMA.

VII.

Si la simplicitat y activitat que acabém de regoneixer en l' ànima nos proban d' una manera incontestable que es essencialment distinta del cos, la unitat y la identitat de tal manera ho confirman, que acaban per desvaneixer tota dificultat, y satisfacer als mes exigents en materia de probas. Totas las funcions orgánicas las atribuhim separadament al òrgano que las executa, y per mes que tots los instruments del cos concurreixin també á la unitat de la vida física, aqueixa se presenta sempre materialment divisible, de manera que cada acte queda circunscrit á una part determinada. Aixís trobém que seria absurdo lo dir que tot lo cos veu ó gusta, que tot lo cos mastega ó digereix. Al contrari totas las funcions psicológicas son la manifestació de la unitat espiritual completament indivisible, y en cap d' ellas trovém res que siga parcialment separable de la unitat de l' ànima. Quan l' home pensa, es tota l' ànima que pensa, quan jo perceixo ó resolch, es tot lo jo l' únich y 'l mateix supòsit de totas aquestas modificacions. Jo permanexo l' agent inseparable de tots mos actes, jo so sempre lo subjecte uno y complet, jo no puch ser la meytat de mi mateix; mes lo cos pot ser trossejat y considerat en elements fraccionaris é impenetrables. Es veritat que jo sento moltas sensacions separadas, y que aquestas poden ser ocasió de que l' esperit desplegui d' un modo diferent sa activitat, mes aixó es una proba mes de la unitat perfecta de l' ànima, puig qu' ella se manté sempre una, no sols en l' exercici de sas variadas facultats, sinó fins en aquellas funcions en que apar combatuda per las contrarias tendencias de la

materia. «Per lo mateix que se sent la lluyta, diu Balmes, lo subjecte que la experimenta déu ser uno, del contrari, no podria haberhi conciencia de las duas forsas al mateix temps.» Aqueixa es la unitat que distingeix á l' ànima del cos d' un modo remarcable, y la que fa mes forsa pel nostre present objecte. Mes endevánt tindré ocasió de demostrar també com l' ànima es una sola en cada individuo, y que no 's pot afirmar com suposaba Platon y algun altre philosoph, que hi hai-gi en nosaltres un esperit qu' informi la sensibilitat, distint del esperit que informa los actes de la voluntat y la intelligencia.

Mes, si l' unitat de l' ànima demostra que aquesta no es pas lo cos, la sua identitat també ho ensenya. S' entén per identitat de l' ànima lo fet de que ella resta la mateixa durant lo temps de sa existencia, sens aumentar ni disminuir. Lo que es simple no pot sufrir augment ni disminució: per lo que es simple, aumentar es doblarse, disminuir es morir. La memoria 'ns atestigua d' un modo directe y sens cap rahonament que jo so 'l mateix avuy qu' ahir: ningú conceix lo mes petit dupte de sa identitat, y si semblant dupte existís, ben prest lo desvaneixeria 'l raciocini. En efecte; tot acte intelectual dura á lo menos dos moments: si 'l ser que pensa en lo segon moment no es 'l que pensa en lo primer, lo pensament no seguirá, sinó que comensará continuament: lo mes petit recort, la mes insignificant comparació vindrá á ser impossible. L' ànima es donchs idéntica, mes no podém dir lo mateix al parlar del cos: aquest se renova integralment en totas sas moléculas en un período de cinch ó cis anys. Cuvier deya que 'l cos humá com lo de tot animal, es una certa forma en la qual passen incessantment un fluxo y refluxo de moléculas sense que cap d' ellas s' hi deturi; tots los elements son moltas vegadas cambiats durant la vida. Pero un ser simple no pot sufrir

renovació: canviar per ell es desapareixer tot enter. Lo que pensa, donchs, en l'organisme humà, no pot pas ser una part d'aquest cos, á menos que siga una part diferent de totes las altres, es á dir, que no vegeti, que no 's nudreixi, que no siga ni pesant, ni resistent, que no tinga necessitat de renovar-se, en fi, que no siga materia, y que per consegüent, siga lo mateix esperit ó l'ànima que demostrém.

La sola consciencia basta pera confirmar eixas demostracions, las quals per aixó venen á ser irrefutables perque totes tenen una comprovació que es impossible tergiversarla ni destruhirla, com es la experiencia de lo que passa en nostre interior. Ella atestigua que aquell que coneix en mi, es aquell mateix que ama, que vol y que dirigeix lo cos en lo sentit del coneixement, y veus aquí comprovada la unitat que es incompatible ab la materia, puig totes aquestas facultats demanan un mateix subjecte. La consciencia 'm diu que 'l jo que un jorn gosaba los encans de la infantesa, malgrat los incidents y cambis que de llavors passaren, es lo mateix jo que avuy sofreix y lluyta ab los obstacles de la vida, y veus aquí testificada la identitat de la nostra ànima.

No son tan sols los atributs que acabém de considerar los que senyalan clarament la distinció essencial de las dos substancias que componen nostra naturalesa; la psicologia empírica está plena d'observacions que confirman á cada pas eixa transcendental diferencia. Si 'l cos fos l'ànima, tota impresió del primer seria una percepció del segon, lo qual veyém clarament contradit per la experiencia interna. Totes las funcions de la vida vegetativa, com son per exemple la digestió y la assimilació, se verifican en nosaltres sens que de ellas tinguém consciencia. Y no sols los actes purament fisiològichs sinó també 'ls propis de la vida sensitiva s'aislan moltes vegadas sens donar la percepció. L'esperit quan desplega sa activitat, pot en virtut de la forsa atentiva eliminar moltes sensacions y fixarse en una sola, y tots sabém que al sentir una armoniosa simfonia, encara que tots los instruments ofereixen las condicions materials á la audició y l'oido se troba per tots igualment disposat, no obstant l'ànima 's pot fixar ab uns y desatendre 'ls altres. Lo consul Marcelo que s'apodera de Siracusa, encarrega respectar la vida d'Arquímedes. Un soldat trovant un home pregondament ocupat ab una figura que habia senyalada en terra, li demana son nom, y no tinguent resposta, lo mata: era l'ilustre geòmetra. La orella

de Arquímedes fou impresionada per la veu del soldat, y no obstant no la va entendre: per lo tan no es lo cos 'l que entén. Y lo que aixis se lliura de las lleys de la mecànica y la fisiología es un objecte corporal? lo que no obra com la materia, no deu dirse que es inmaterial? La distinció essencial apareix encara mes de relleu, si 's observa que quan las modificacions del organisme d'hont resultan las percepcions son marcadas en l'ànima, aquesta no las confon pas ab sos propis fenòmens. L'ànima diu d'ella mateixa, *jo conech, jo penso, jo sofreixo*; mes ja may diu: *jo ressono, jo brillo*. Qualsevulla que sia lo fenomen orgánich que dona lloch en l'ànima á las percepcions del sonido y de la llum, jamay l'ànima pren aquest fenomen com una modificació de si mateixa, y es una nova prova que la fa marcadament distinta de la materia.

Alguns materialistas fan aquí una objecció molt singular: fan notar que l'ànima adverteix las sensacions en totes las parts del cos, y que per lo tan deu atribuirseli una especie de extenció corresponent á la materia. Es cert que la activitat espiritual actuant en totes las parts está concretada en cert modo, per lo que toca á las sensibilitat, á las limitacions del organisme; mes eixos límits están en lo cos, de cap manera en l'ànima: si 's pretén significar la sua estenció en sos efectes y en la activitat que desplega sobre 'l cos, no hi tenim res que dir, puig ja tenim admés que en sas condicions de existencia actual está enllassada ab l'organisme; mes no sabém que 's pensan traurer d'aixó 'ls materialistas, si no es encara fer ressaltar mes las condicions que la distingeixen de tots los cossos. L'ànima té una extenció de potencia, per la qual ella entera está present en tots los punts del cos sens dividir-se, y aixis com la materia te parts que s'exclueixen mutuament en los mateixos punts del espay, l'ànima en sas facultats se manifesta sempre una é indivisible. Clar está que mon pensament no pot pas tan aviat exténdrers com contráurers en relació al lloch, á rahó de sa substancia, mes solament á rahó de sa potencia, que ell pot aplicar als cossos mes grans ó mes petits ab major ó menor intensitat. L'ànima no te cap necessitat de residir en cada part del cos pera percibir y pera obrar. Per altra part, no es pas lo ser únich que obra á distancia. La mateixa molécula material obra allí hont ella no está, com se veu per la atracció mútua dels cossos disseminats en l'espay. Per consegüent, la multitut simultánea de percepcions que atribuheixo á parts

diferents de mon cos, no divideix pas la simplicitat de mon ànima. Es de notar que jo comparo sensacions entre elles, ja siga, per exemple, lo calor que sento per la ma, y 'l fret que sento per lo peu. Es necessari un centre simple ahont se fassi eixa comparació; perquè si la mia ànima fos extensa, ó be percibiria 'l fret y 'l caló per parts diferents, y en tal cas no tindria lloch la comparació, ó be 's faria en alguna part, y alashoras hi hauria mil comparacions al mateix temps y no una sola. Lo mateix procediment, donchs, que 'ns serví pera demostrar que era un principi simple 'l pensament, nos demostra també qu' es un principi simple lo que percibeix en nosaltres.

En la evolució sucesiva que presentan las funcions intellectuals, han volgut veurhi també los materialistas una declarada analogia ab lo moviment material, d' hont deduixen, á sa manera, conseqüencias forsadas á favor de sas opinions. Vensuts completament en lo terreno de la extensió, en lo qual apesar de sos esforços no han pogut may encabirhi l' ànima, pretenen materialisarla en la regió del temps. La succeció, dihuen, no pot aplicarse sinó á un moviment, y com aquest deu ser material resulta que 'l pensament, que te per condició indispensable la succeció deu provenir de la materia, y per consegüent, així mateix l' ànima. Negántloshi, com dirian los esclástichs, la major d' aquest silogisme, quedaria desvanescut lo seu argument, porque tot ell se funda en una *petitio principii*, es á dir, donan per suposat lo que deurian y no han may pogut probar, so es, que la lley de succeció perteneix exclusivament á la materia. No entrarém aqui en las investigacions metafísicas á que conduheix eixa qüestió y que proban lo contrari, perquè 'ns apartariam massa de nostre objecte. Observarém solament que 'l succehirse una cosa á l' altra no proba que la cosa que succeheix tinga de ser material, y per altra part, la observació interna nos assegura que una serie de reflexions bastan pera determinar temps, al qual anomenan los tomistas temps *intern*, però que nostres positivistas y 'ls famfarrons de las ciencias experimentals no 'l volen regoneixer, apesar de ser lo mes empirich del mcn. Escoltém en aquest punt, lo que diu Aristóteles en son tractat *de l' ànima*. «Si 'l pensament es un cert moviment del cos, ¿com aquest moviment s' aturarà? ell anirà al infinit, porque la materia es inerte y no pot deturarse á sí mateixa; mes, nosaltres observém que nostre pensament se detura. Lo pensament prácticich se proposa un objecte y se con-

creta á un determinat fi: lo pensament teórich se limita en una definició ó en una demostració: tota definició tanca únicament un género y una diferencia essencial: tota demostració te un comensament y un fi, un principi y una conseqüencia. Lo pensament se sembla mes aviat á un repós ó á un temps de alto que á un moviment.»

Finalment, precis es fer notar que los materialistas al pretenir confondre l' esperit ab la materia, no s' apoyan en cap dato positiu, ni d' observació ni de raciocini; mentres que nosaltres hem sostingut fins aqui nostra thesis fundats precisament en la esperiencia. Sant Agustí, que en materias de psicologia, sabut es que tenia una penetració tan profunda y delicada que cap fillosof modern ha pogut igualarla, feya observar que si s' imagina que l' ànima es un foch, un ayre sotil, ó la sang, ó certa disposició del cervell, ó una quinta essencia distinta de lo que 'n deyan llavors los quatre elements, ella no sap pas aixó de ciencia certa, y no fa mes que conjecturarho; que per lo tan, tot lo que 's puga afirmar de l' ànima es que pensa, y no que es extensa. Afeigia que si fos alguns de los elements sobredits, ho sabria certament, aixís com sap de cert que pensa. Descartes, (del qual deya ab rahó Leibnitz que renovaba teorias d' altres sens citar l' autor y presentantlas com á sevas), va reproduhir aquesta profundíssima rahó de S. Agustí, fent notar particularment aquesta oposició de l' ànima y las cosas extensas, observant que l' ànima coneix l' extensió com certa cosa estranya á sí mateixa, y que 's coneix á sí propia com certa cosa no extensa. Si s' objectaba que l' ànima be podria ser una propietat del cos extens ignorant que ho fos, responia com S. Agustí: «Puig que sap que pensa, si fos extensa ho sabria també: la extensió y lo pensament son no sols diferents sinó també oposats: l' un excluheix l' altre.»

J. Planas y Feliu.

Fragment de la poesia

A la Verge de la Candela,
que en lo certámen celebrat,
lo dia 3 del corrent, en la vila de Valls obtigué l'
escut d' or
ofert per lo Magnífich Ajuntament de la
propia localitat.)

I.

L' auba gentil, despunta falaguera,
cimbren las palmeras de Tadmor;
canta la merla, volejant lleugera
de la branca á la flor.

Jerusalem, de cedres es voltada,
d'oliveras, murtrers, y figuerals;
de vinyas de frondosa pampolada
y espesehits joncals.

Allí, la abella fa esquisidas brescas
é hi cantan al matí, voliors d'aucells;
mentres las perlas de rosada, frescas
cauhen dels tanys novells.

Jerusalém desperta. Per sas vias
vestits de festa passan los juheus;
y en cúpulas y torras y aljamas
s'ouhen alegres veus.

Las cítharas, las arpas y 'ls psalteris
fan la armonía que entre l'ombra 's pert,
y 'l Sagrat Temple dels divins misteris
per tothom ja 's obert.

De Nazareth venia una parella,
Es la Verge que arriba ab son espós;
la Verge-Mare, divinal donzella,
que dú 'l fillet hermòs;

Al Temple va, que Salomó axecava
ab l'or de Ophir y 'ls marbres de Pharám;
¡lo monument que á Tyro, demanava
l'art y l'enginy de Hirám!

Va á fer l'ofrena de son fill, qu'ho mana
aixis la lley que Deu dictá á Israel,
la lley antiga, que á la rassa humana
mostrá 'l camí del cel.

Humil, senzilla y plena de dolzura
per ser purificada al temple vá
¡ella, que entre las verges, es mes pura
que 'ls lliris del Jordá!

Las passioneras treyan ja florida,
y cantavan las fillas de Sion,
¡per la Regina y Verge benehida
y 'l Rey de tot lo mon!

Crema lo canalobre de set brancas,
l'encens, perfuma l'atri esculpturat.
Maria ofereix dos colomas blancas
al sacerdot mitrat,

Era Simeó, 'l docte venerable
que esperava al Mesias redemptó;
que pera salvar l'home miserable
prengué mort y passió.

Reb la ofrena senzilla y ben modesta
que dona aquella Mare, ab místich zel:
¡la única riquesa que l'hi resta
al gran Rey d'Israel!

Veu la Santa Parella agonollada
y 'l bon Jesús en los seus brassos pren;
y aixis diu á la Verge immaculada,
ab tremolós accent:

—¡Ja moriré content; tinch en mos brassos
á Aquell que es vida, Llum y eterna Pau;
que ha de tornar en afectuosos llassos,
las cadenas d'escláu!

¡Lo qui agermanará nacions y pobles
predicant sols la lley de la humiltat,
y ha de fer viure 'ls sentiments mes nobles
ab la Santa Vritat!

Ell morirá per redimir los homes
dalt d'un Calvari en afrontosa Creu,
perque del dupte espargirá las bromas
ab sa potentia veu.

La ditxa y la perpétua benhauransa
ab son nom, floriràn eternament,
¡sa lley será la font de l'esperansa,
l'amor y 'l sentiment!

Y 'l vellet, en los brassos de Maria
deixava, conmogut, á Jesucrist;
que mitx rihent, sos llavis entrobria
ab amorós somris.

Prement son fill, la Verge suspirava
vessant las llágrimas d'un dolor supré;
en tant que 'l sol ardent, soberch daurava
la evórica arquitrava
del temple de la Gran Jerusalem!

ARTUR MASRIERA Y COLOMER.

Secció Religiosa.

LO CARNAVAL.

De Diógenes lo cinich conta l' historia que
ab la llanterna en la ma s'anava pasejant
pels carrers y plassas d'una ciutat molt pupulo-
sa en mitj del dia, y un dia de gran festa, cer-
cant homens, y no 'n trobava cap.
Si en los dias de Carnaval algun Diógenes cris-
tiá s'entretingués en recorrer nostras ciutats y
vilas buscant cristians, estich cert que com lo
filósoph antich tindria que esclamar: Ay! ape-
nas en trobo cap.

Nostras poblacions en aquestos dias de bulli-

ci 's presentan horrorosament transformadas. No sembla sino que cansadas de portar tot l' any lo jou de la lley de Jesucrist volen entregarse á tots los desordres y bojerías. Tanta locura, com per-totas parts se veu, ha omplert lo meu cor de tristesa moltes vegadas y no pocas ha fet que las llágrimas apuntessen en los meus ulls.

No só enemich de las diversions bonas y honestas, ans al contrari las respecto commolt útils y casi necessarias pel individu, per la familia y per tota la societat; pero sí que reprobó las diversions carnavalescas altament oposadas á nostra rahó natural y enterament contrarias al esperit del Cristianisme.

Deixém per un moment las regions baixas, ahont dominan las passions, alsém lo vol y transportemse á las regions claras y puras del entenimient y de la religió, y desde aquest lloch sagrat donem una mirada al carnaval del mon, y veurém ab tota evidencia que es una cosa indigna d' un cristiá y d' un racional.

Es cert que no totas las costums gentilicas eran malas, entre ellas n' hi havia també algunas de bonas ó al menos indiferents, que podian sèns cap escrúpol sér adobtadas per la societat cristiana; pero es igualment cert que moltes d' ellas eran del tot malas y que per lo mateix no podian, ni podrán ja may avenirse ab la rahó ni ab lo Cristianisme, la religió de la santedat, de la puresa y de la veritat. En aquest últim cas se troba 'l Carnaval, que 'l mon tan bojament celebra durant los tres dias que antecedeixen á la Quaresma.

No es altra cosa 'l Carnaval que la continuació en petita escala de certas festas y diversions, á las quals s' entregavan ab frenesí y deliri 'ls pobles del Gentilisme en determinat temps del any. Pero ¡quinas festas y quinas diversions! En mitj d' ellas las personas més disolutas de nostre corromput sigle haurian sentit l' escalfor del rubor en las sevas galdas, tenint que fugir avergonyidas al véurer tanta degradació. Las horribles disoluciones, que sovint tenian lloch dins los temples de Venus, de Cibeles y de Vesta, eran res en comparació de las que 's veyan en las festas de que estich parlant. Alló era tota una nació, tota una societat entregada completament als vicis més vergonyosos y á las passions més baixas. Alló era 'l regnat de la sensualitat, de la borratxera, de la locura, era 'l rabaixament de la naturalesa humana portat hasta l' últim grau. Pero tirém un vel sobre aqueixas páginas tan tristas de la historia: ni jo tindria valor pera es-

criurelas, ni 'ls lectors paciència pera llegirlas. No obstant no 'm cansaré de dir que 'l Carnaval es un recort del Paganisme, pero del Paganisme mirat per una de las sevas caras més repugnants y abominables. Lo Carnaval, pues, en ple Cristianisme y plena civilisació es un anacronisme 'l més estrany, que solsament pót explicarse per la ignorancia ó per la malícia dels homens. Si fossem tots verdaders cristians, si tots escoltessem y seguíssem la veu de la rahó y no la de las passions, al moment sería esborrada del quadro de nostras costums la que regoneix per origen diversions tan contrarias al esperit de nostra santa Religió y á las llums de la mateixa rahó natural.

Y si del origen del Carnaval passém á la seva naturalesa, veurém clarament probada la mateixa veritat, sò es, que es indigne de un cristiá y de un ser racional.

Sé molt be que 'l Carnaval de nostres dias no es lo mateix que 'l del temps antich; tan se valdria dir que nostra societat está ja en lo fons del abisme y en los brassos de la mort; pero no 's pot negar que, apesar de tot lo que 's fa pera cubrir la seva nuesa, no está mica conforme ab nostra naturalesa y nostra religió.

Veritat, sensatés, moralitat, veus aquí tres cosas no solsament aconselladas, sino manadas de comú acort per lo Cristianisme y per la rahó natural. Pues be, 'l Carnaval es tot lo contrari d' aixó, es la falsadat, l' insensatés, l' immoralitat.

Pero ¿en que pasan un dia y tres dias consecutius las personas disfressadas? Ay! mireulas. Corren com desatinadas y fora de sí per tots los carrers, per totas las plassas, per tota la ciutat sens saber ahont van, de ahont venen y per ahont passen y saltan sens més ni més de una part á la altra com atontadas, cridan com bojas sens tó ni só axordant á gent pacífica, llansan al aire infinitat de paraulas sens sentit, profereixen mil disbarats, escometen als qui passen encara que no 'ls conegan, insultan á tothom sens reparar en la calitat de las personas, ¿Y es aixó sensatés? Jo crech que en verdader llenguatge, de aixó se 'n diu bojería, locura, insesatés.

Y no es aixó lo que més entristeix lo cor en los dias de Carnaval, y ha altres cosas pitjors, ¿Qui no ha vist no una sino moltes vegadas á la Religió profanada en los seus ministres, en las sevas ceremonias y en las sevas vestiduras sagradas? ¿Qui no ha sentit descubrir faltas del próxim que haurian quedat sempre més ocultas? ¿Qui no ha sentit columniar á personas las més inocentas? Y cuántas paraulas impuras surtan de las

bocas de certas máscaras ¡Quántas conversacions indecorosas tenen! Quántas accions indecentas publicament cometen! Quántes escandols per totas parts se vehuen! ¡A quántes de perills exposa la confusió dels sexes! No hí cap dubte no, que aixó es la més gran immoralitat.

Lo Carnaval pues per lo seu origen y per la seva naturalesa es contrari al esperit del Cristianisme y la rahó natural y per consegüent indigne de un cristiá y un ser racional.

Si en aquestos dias de locura volem portarnos com homes, apartemnos de las diversions del mon, retiremnos al interior de nostras casas compadeixent la ceguera dels nostres germans. Y si ademés volem portarnos com verdaders cristians acudim á las Iglesias pera desagraviar á Deu de tantas ofensas com los del mon l' hi fan y pera pregarli que s' apiade d' ells y ¡ls convertesca.

Pere Collell, Pbre.

LA VEU DEL PARE SANT.

Ab goig especial preném la ploma sempre que tenim la hermosa ocasió de trametre á nostres benvolguts lectors lo ressó d' aquella veu sobirana y paternal en la que estém segurs de trobarhi sempre lo consol y la veritat. Avuy tenim de nou aquesta ditxa, ab ocasió d' un discurs que 'l Pare Sant dirigí á los pelegrins lombarts, contestant al missatge del Senyor Bisbe de Como.

Comensa lo Papa en la sua alocució, manifestantse conmogut per las paraulas plenas de fe, de devoció y de sant valor que en nom dels pelegrins li dirigí lo Prelat que presidia la peregrinació. Los recorda que ja altras vegadas há rebut lo filial homenatge dels fills del Piamont, de la Liguria, de Napols y altres parts d' Italia, com á professió d' aquella fe que viu d' antich en eixa terra, la cual constitueix sa mes hermosa gloria y las mes bellas esperansas pera l' esdevenidor, y 'ls felicita per lo laudable acte ab que han coronat sas peregrinacions als santuaris de Caravaggio, Crema y Como.

Aquells que tant agrament critican als catòlics zelosos que al contemplar com cada dia avansa la propaganda de la incredulitat s' esclaman y se lamentan de la malícia de nostres temps, aquells que ab aquella frase tan acomodaticia

de «sempre hi ha hagut mals en lo mon» se creuen en lo dret de ridiculisar l' ardor dels fiels mes dignes, increpantlos com á pessimistas anti-pátichs, tractantlos de pesats y de gent que no saben pronosticar sinó desgracias en lo porvenir, podrán veurer si son legítimas y fundadas las ardents lamentacions de tots los vers catòlics, quan lo Sant Pare en casi totas sas alocucions y encíclicas deplora ab conmovedor accent l' creixement de la impietat, y denuncia ab frase enérgica los esforços dels enemichs de la Iglesia no sols contra la Religió, sinó també contra tota classe d' autoritat y ordre social. Oygám sinó en lo mentat discurs, com no's repeteix la mateixa sentida advertencia.— «Es ja de llarch temps manifest á tots l' impio designi y 'l blanch final á que 's dirigeixen los enemichs de la Iglesia catòlica: volen ells ab la negacions y duptes de la incredulitat acabar la fé en lo poble cristiá, y ab lo gel de la més absoluta indiferencia apagar en ell los sentiments generosos, de que es mare y nodridora fecunda la Religió de Jesucrist. Volen allunyar als pobles d' eixa Cátedra de veritat, centre de la fé, y sustráurels á la obediencia del Vicari de Jesucrist pera disposar d' ells á sa voluntat y ferlos servir á sas malignas intencions. Mes funestos designis pera 'ls interesos de la Religió com pera 'l veritable benestar dels mateixos pobles, no es posible imaginarlos; mentres que la Iglesia, com mare piadosa, no s'ols se cuida de la sort eterna de sos fills; sinó també ab las salutables doctrinas que ensenya, ab los sants preceptes que promulga y ab los innombrables medis de que disposa, contribuheix admirablement, en l' ordre temporal y humá á aquella felicitat, que seria va l' esperarla fora de la benéfica influencia de Deu y sa Providencia »

Un dels pitjors mals de nostra época es la fredó ab que moltes personas catòlicas se miran l' interés moral de la societat, recordantse solament de la industria humana, preocupanse s'ols de la fortuna material, y donant lloch ab sa conducta á que 's debiliti la fé y á que no 's sostinga ab l' exemple que 's deuria dar la fermeza de las santas ensenyansas. Confirmát apareix també en lo discurs aqueix sintoma fatal, aixis com també lo malhaurat esperit de discordia á que han donat lloch entre nosaltres certas qüestions político-religiosas; y tan de bo que ab la veu inponent del Mestre de la veritat en la terra se desvanesquessen eixas perjudicials disputats, com lo saludable reny d' un pare desvaneix las renyinas de sos fills. Lo Sumo Pontífice alaba

la pietat dels pelegrins lombarts, que docils fills dels sants Bisbes Ambrós y Cárlos, y dels il·lustres patrons de sa Iglesia, *tenen per un honor, sens respectes humans, professar ab sant y noble ardor la religió de Jesucrist,* y segueix dihent:—
«Fills carissims: certament la época que ara travessém está pera tots los catòlichs plena de grans perills, entre los que senyalém com á principals, *la mal aconsellada Aeugeressa ab que per molts es judicadá la funestíssima condició dels temps presents, l'abandono dels debers que aquesta mateixa condició imposa, la indiferencia, la inercia y la discórdia, que per desgracia s'ama se manifesta entre ells respecte á las qüestions político-religiosas, que encara en lo present s'agitan.*»

Després de recordarlos nostre Pare quant combatudas foren las comarcas de la Lombardia per los propagadors de las falsas y enganyosas doctrinas, los excita sobre tot á que 's mantinguin units ab la Sede-Apostólica, y que defensin sos drets sants é inviolables. Lo Papa demana molt particularment de sos fiels coratge y fortaleza, y aquella paternal insistencia ab que sempre ho encarrega, junt ab l'exemple que ell nos dona ab sa constant sollicitut, deuria ser lo crit que despertés á eixas ánimas fredas y adormidas, que apesar de sér dintre 'l Catolicisme y de lo molt que podrian fer pera sa defensa y gloria, permaneixen en la mes lamentable indiferencia, frets é insensibles.—«Es necessari, diu lo Papa, que os mantinguéu sempre fermes y constants en vostres sants propósitos, y que s'augmente en vosaltres la forsa y lo valor á mesura dels paranys y astucias enemigas. Consagreuvos animosos á las bonas obras, ab las quals se mostra ara y se difundeix entre nosaltres la vida católica».—
«Uniu vostras forsas en los circuls de la Joventut católica, en las varias juntas de los benemerits Congressos, en la Societat d'Obrers, y feu que vostra acció, dintre de senyalats limits, prengui vol, s'estenga, y adquireixi cada vegada més forsa y disciplina. *Concurriu activament al desenvollo, al increment, á la difusió de la bona prempsa,* destinada à combátrer los errors quotidians y á repel·lir los atachs dels adversaris. Recordéu per últim, que en la hora present están amenassadas la sort y los mes vitals interessos, no sóls de la present, sinó de la futura generació, y que 's combat per la defensa de la Religió, de la familia y de la societat.»

Acaba lo Pare Sant sa preciosa aloqució als lombarts implorant per ells la virtut del Senyor

y la protecció de sos Patrons, y donantlos la Benedicció Apostólica.

En lo present discurs hi trobém aquella forsa de zel que Deu sempre ha comunicat especialment al Suprem Pastor de la Iglesia, s'hi fa sentir l'esperit d'aquella ardenta caritat que reforsa 'l cor dels fiels, y aquella prudencia singular que dóna per cada mal un remey segur, per cada error una infalible ensenyansa. Vulla Deu que las paraulas de nostre Pare sian per tots los catòlichs ab cuydadós respecte recullidas, que moiguin y despertin tots los cors, y molt particularment á aquells que viuen adormits en la inacció y la indiferencia.

Crónica General.

A nostra ciutat ha estat per dos vegadas molt prop de veurers inundada per los rius que á sos peus s'extenen. La pluja cayguda ab molta abundancia y sens interrupció desde 'l dissapte prop passat aumentá en gran manera la corrent del Ter y del Onyar, posant en perill los barris baixos de la població, y alarmant ab just motiu als seus habitants. A la una de la matinada del dilluns l'aygua entrá dins del portal d'en Vila y en las cuynas y soterranis d'algunas casas de la plassa de las Cols y dels carrers de la Argentaria y Ballestarias. Las Autoritats en vista del perill, prengueren las precaucions de costum, col·locant los ponts de salvament, y posantse al aguayt pera evitar las desgracias que poguessen ocorrer. Per sort á las primeras horas de la matinada amaynaren un poch los ruxáts, y disminuí l'alsada de las ayguas.

Pero com las plujas continuaren los dias següents, los rius experimentaren una nova crescuda lo dijous al matí, amenassant altra vegada inundar la ciutat. Imponent era l'especte del Ter durant la tarde d'aquest dia: sas ayguas s'extenian desde 'ls camps del Puig den Roca fins molt prop de la carretera de Pedret, sa corrent forta arrossegaba abres de molta gruxa y elevació, y l'atronador remor de sas ayguas impressionava terriblement. Los rius Onyar, Güell y Galligans anavan creixent; las casas dels barris baixos desocupaban á corra cuyta, y tothom pronosticava

una nit de treballs y de desgracias per la ciutat. Afortunadament á entrada de fosch minvá la pluja á montanya, y á las deu de la nit havia ja desaparegut lo perill d' aquesta nova rihuada.

No tenim noticia dels destrossos causats per las ayguas en la comarca, encar que pressentím haurán sigut molts. Una branca del Ter trencá per las hortas del plá, arribant molt prop del poble de Sta. Eugenia, y la corrent impetuosa del mateix riu arrastrá la resclosa de la fábrika.

A l' hora en que escribim aquestes ratllas, última de la tarde del divendres, segueix ploquant, continuant lo vent llevant, y presentantse molt carregada la montanya.

Vulla Deu que cessi prompte aquest temporal de pluja, que té en verdadera alarma á nostra ciutat, la qual recorda encara ab gran dolor las desgracias que li han ocasionát los rius que corren prop sas murallas.

—Segnos nostras noticias aquest any no 's seguirá en los sermons de la quaresma l' ordre establert en los anys anteriors. En la Catedral hi haurá sermó los diumenjes á la missa major, y 'ls dilluns, dimars y dijous al vespre. En la iglesia parroquial de S. Feliu n' hi haurá 'ls diumenjes, dimecres y divendres tambe al vespre. Predicará en la Catedral lo P. Celestí Mátas, jusuista; y en S. Feliu un sacerdot de la Casa-Missió.

—Per la vinent festivitát de Sant Joseph tindrà lloch en la Iglesia del Hospici una solemne funció religiosa, en la qual s' estrenará una orga novament adquirida y costejada, si no estem mal informats, en virtut d' un llegat pio del difunt advocat Dr. D. Joaquim Porcalla.

—Ab l' últim tren del dilluns passat sortí de Girona pera sòn país, l' ex-Gobernador d' aquesta Provincia D. Joaquim M. Laguanilla, y ahir prengué possessió d' aquest carrech D. Fernando de Moradillo, nombrat per real decret del 18 del actual.

—Llegim en nostre colega lo *Diari Catalá*:

EXCURSIÓ Á CALDAS DE MALAVELLA.—A despit de la pluja y del mal temps se verificá lo diumenge últim la anunciada excursió de la *Associació d' excursions Catalana* á dita població. Si bé no pogueren ferse excavacions se trováren á flor de terra alguns restos, en especial un gros ullal, provinent probablement de la época prehistórica. Los excursionistas fragueren varios dibuixos de lo

mes important de la població y aixecaren un petit plano de la piscina tot just descuberta. Lo propietari d' aquesta senyor Forest, s' esmerá en proporcionar als excursionistas tots los detalls referents á ia troballa y totas las comoditats possibles pera allotjarse convenientment. Sembla que la Comissió de monuments de Girona pensa publicar dintre poch una memoria relativa al descubrimient d' aquesta piscina.

—Una bona troballa de monedas Emporitanas s' fet en l' Ampordá, en número de mes de sis cents exemplars; una bona part, la més escullida ha sigut adquirida per nostre amich en Celestí Pujol, lo qual sembla 's proposa publicar un detallat estudi sobre las mateixas, que ha de oferir nous é importantíssims datos gal amants de las ciencias históricas.

ROMA: Lo cardenal Jacobini ha encarregat al Nunci en París, que fes saber al Govern francés que si aquest fa alguna declaració encaminada á modificar lo concordat, de la Santa Sede, que no está disposada á entrar en negociacions sobre 'l particular, se veurá obligada á donar los passos que judiqui mes convenient pera defensar los interessos de la Iglesia.

Lleó XIII acaba de nombrar tres Bisbes pera altres tantas diócesis dependents de la Congregació de la Propaganda.

Butlletí religiós.

Quaranta horas: Comensan demá en la Iglesia de Ntra. Sra. del Cárme, capella de la Puríssima Sanch.

En lo solemne triduo que durant los tres dias de Carnaval celebra aquella Confraría, predicará lo M. I Sr. Joseph Alier, canonge lectoral.

Solució á la xarada del número passat.

MONT-SERRAT.

Xarada.

De la *prima* no 'n faig res,

La *segona* per la solfa,

Tersa y *quarta* pe 'l pagés

Si la verema s' acosta.

¡Que 'n es de maca la *tot*!

Quan un front honrat corona!

S.

La solució en lo número vinent.

Girona: Estampa d' en Manel-Llach.